

SLOVENSKI NAROD.

Izaja vsak dan popoldne, izvenredni nedelje in praznike.
 Inzerati: do 9 petih vrst 1 D, od 10—15 petih vrst 1 D 50 p, večji inzerati petih vrst 2 D; notice, poslovanje, izjave, reklame, predklic petih vrst 3 D; poroke, zaroke velikost 15 vrst 30 D; ženitne ponudbe beseda 75 p. Popust le pri naročilih od 11 objav naprej. — Inzeratni davek posebej. Vprašanjem glede inzeratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravništvo „Slov. Naroda“ in „Narodna tiskarna“ Knafljeva ulica št. 5, pritrilčno. — Telefon št. 304.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knafljeva ulica št. 5, I. nadstropje
 Telefon št. 34.

Dopise sprejema le podpisano in zadoščno frankovano.
 Rokopisov se ne vrača.

Posamezne številke:
 v Jugoslaviji vse dni po Din 1—
 v inozemstvu navadno dni Din 1, nedelje Din 1-25
 Poština plačana v gotovini.

„Slovenski Narod“ velja:		V Jugoslaviji		V inozemstvu
		V Ljubljani	po pošti	
12 mesecev	...	Din 120—	Din 144—	Din 216—
6	...	60—	72—	108—
3	...	30—	36—	54—
1	...	10—	12—	18—

Pri morebitnem povišanju se ima daljša naročnina doplačati.
 Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vedno po nakaznici.
 Na samo pisarna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Mir prahu vašemu!

Vračate se, mili naši sinovi, po petletnem smrtnem spanju v tuji zemlji, ki je bila vaša kri in izsesala vaše mlade moči. V domovino, da ležete k večnemu počitku v sveto domačo zemljo. Komaj začeto bujno življenje, smeje sanje bodočnosti in in neutešene nade so ostale tam, kjer je neizprosna roka krvnika prerežala nit vašega življenja. Nam, nestrpnim pričakujočim ta veliki dan, pa prinašate strohnele kosti in prah, ki je ključeval vsemogočnim zakonom prirode, kakor da noče izginiti brez blagoslova svojih tako iskreno ljubljenih rojakov. Sprejemamo te svetinje, ker so naše, ker so tako nerazdružno zvezane z našim čustvom in narodno samozavestjo, da jih ne more nobena sila ločiti od nje. Kakor najdražji zaklad položimo te z nečloveškimi mukami in krivjo posvečene ostanke na naroden altar, da se poklonimo vašemu spominu in ozremo nazaj v ono mračno dobo težkega robstva, ki so ji bila vaša mlada življenja prva jutranja zarja. Pred krstami, ki oklepajo vaš pepel, hočemo prekloniti kolena, da dokazemo vsemu svetu, da smo narod, ki zna ceniti in spoštovati svoje junake. Stopili bomo v to svetišče brez razlike vere in stanu, složno, prepojeni z duhom globoke hvalnosti in z zavestjo v srcih, da vršimo svojo najsvetejšo dolžnost. Domača zemlja v pomladnem prebujanju bo dala najlepše cvetje, da okrasimo z njim krste, kjer počiva vaš prah. Potem vas sprejemo tja, kjer je vam domovina pripravila toli zasluženo mesto večnega mira in počitka. Votlo bo zadonela prst pod lopato, bolest bo stisnila dušo naroda, zagrnila se bo zijajoča jama in mrtvaška senca bo stopila med nas in vas. Tja čez strašno mejo ne more človeška noga. Ostali bomo tostran groba, z vami pa bo šla naša vroča želja, da bi vam bilo spanje v rodni zemlji sladko in lahko.

Toda slovo od telesa še ni ločitev od duha. Bolj drag in svet kakor pepel, ki je le dar in last matere zemlje, nam je vaš duh, ki se je vrnil k nam takoj, ko ste za vekomaj zatisnili svoje plemenite oči in plava nad nami že peto leto, mogočen kakor orol v poletu nad skalnatim pogorjem, ki s svojimi orjaškimi krili in bučnim glasom kliče svoj rod v višave. Ta duh je videl prve žarke vzhajajočega solca svobode, videl je prebujenje iz stoletnega težkega spanja v novo življenje, v svoj plamteči ljubezni do domovine in naroda je razumel veliki historični moment, ko so začeli padati z nas sužnji okovi in ker ideji ni mogoče uresničiti brez žrtve, je položil

na žrtvenik svoje najdražje, žrtvoval je vaša mlada telesa, vašo kri in življenje. O, ali ni vsako življenje, ki mora prežgdati v grob, in vsaka žrtev, ki pade za blagor in svetlo bodočnost svojih sobratov trpinov kakor dragocen biser, ki ga morajo slednji nositi in čuvati v globini svojih src? In ali je narod, ki ne ceni zanj prelite krvi, sploh narod, ali so oni, ki v vsakdanjih malenkostih pozabljajo svoje svetinje, sploh vredni, da hodijo po zemlji, ki se je napila vaše krvi in razkrojila vaša telesa? Ne! In ker smo narod, ki si je v težki borbi za obstanek skoval lastno samoniklo kulturo in si je s pomočjo svojih najplemenitejših sinov priboril pot do svobode, zato so se zganila ob vašem prihodu širom Slovenije mesta in vasi, prihiteli so vsi kremeniti in značajni rojaki, da vam zakličejo zadnji pozdrav. Zato smo vam postlali s pomladnim cvetjem mehko posteljo, kjer boste spali tako, kakor se spodobi onim, ki so tako neizmerno ljubili svoj rod, da so sprejeli na svoje rame križ in šli za narod na morišče.

Kdo ste bili in zakaj bodo vaša imena zapisana z zlatimi črkami v zgodovini slovenskega naroda? V težkih verigah, ki so jih kovali vekovi, ste zapustili svoj rodni krov; preprosti, brez slave in velikih zaslug, kakor so vas rodile dobre slovenske matere, ste odšli tja, kamor je vam veleval ukaz zakletega sovraga. Med tisoči in stotisoči upognjenih, izmučenih in obupanih trpinov so vas poslali naši tlačitelji na Golgoti, da vas pribijejo na križ, da izkruvite za tuje interese. Mnogi, o premočni naši nesrečni sinovi so morali v svoji zaslepljenosti izpiti čašo trpljenja do dna. Na bojnih poljih gnijo njihova trupla, razmesarjena, zato, da bi tujec lahko še nadalje vladal in ukazoval našemu narodu. Vam pa so se odprle oči, ljubav do svoje zemlje in svojih zatiranih bratov je nadvladala z bičem vcepiljeno pokorščino, spoznali ste, da se naši fantje bore in ginejo zama, da pot, po kateri vas gonijo priganjači, vodi iz robstva še v strašnejše robstvo. In ko je skrta jeza in obup nad kruto usodo, ki je pretela vašemu narodu, da ga popolnoma zatre, priklopela do vrhunca, ste vrgli s sebe neznosno breme in stopili v odločilno borbo za pravice zaslužnega rodu. V svojem proroškem duhu ste videli nad obzorjem prve zlate žarke novega svobodnega življenja, videli ste, kako se dviga počasi in mogočno iz teme krvavordeče solnce nacionalnega prebujenja in nepremagljiva sila, ki zgrabi sužnja, kadar začuti, da se bli-

ža dan svobode, je vas potegnila tja, da prvi pozdravite ta veliki trenutek, da pripomorete solncu, da se čim prej zaizkriji in polnem sijaju na nebosklonu. Toda to silno hrepenenje je ugasnilo še preden je doseglo svoj cilj. Na pol poti ste omagali, zadeti od sovražne krogle, ki se je bala vašega prebujenja in ni hotela, da prvi poljubite svobodna domača tla in oznanite svojemu narodu, da je konec vekovne tlake. Zločinska roka nenasičnega tirana, ki mu je bila sveta pravična stvar le v zasmeh, je iztrgala vaše življenje in vas zarila prerano v zemljo. S prezirom na ušnih ste stopili na morišče, jeklo je ločilo vaš duh od telesa, v mračno zemljo pa sta vzeli trdno prepričanje in neomajano zavest, da ste storili veliko delo, ki bo rodilo stoteren sad. In ni še ozelenela trava na vaših grobovih, ko so že zajele stene stare ječe, ko je planil pod krili vašega duha na dan jetnik, ki ste mu vi z ljubezno in krivjo začrtali pot. Strti so bili okovi in zasijalo je solnce svobode.

In danes, ko smo pripeljali vaše svetinje v svobodno domovino, za katero ste oddali svoja mlada življenja in ki je niso zrlje vaše prežgdati zatisnjene oči — kaj naj storimo, da dostojno ocenimo vaše zasluge in počastimo vaš spomin? Lepo je, da se zbirajo iz vseh krajev zavedni Slovenci in vašemu vzgladu zvesti in dosledni Jugoslovenci, ki smatrajo za svojo sveto dolžnost spremiti vas k večnemu počitku in pokloniti se pepelu svojih dragih žrtv, toda zunanji sijaj, besede in navdušenje brez dejanj je kakor jutranja rosa, ki jo otrese najmanjši prepih. S svojo plamtečo, požrtvovalno ljubezno do bližnjega in domovine ste položili temeljni kamen, na katerem moramo graditi mi močno stavbo bodočnosti. S krvjo, ki je tekla za vzvišene ideje medsebojne slege in nedotakljivost vaše dedščine, ste nam predložili one smernice, ki se jih moramo držati, če nočemo, da bodo vaše žrtve zaman. Ob odprtem grobu, kamor vas polagamo, naj se prežene iz naših duš sovraštvo do sobrata, naj izbriše iz njih sledove fatalnega nagnjenja, ki preti uničiti z vašo krvjo pridobljeno svobodo. Mesto poslovnih govorov sklenimo nad vašimi krstami roke in prisežemo, da bomo brez notranjih preprič in nepotrebnega prerekanja nadaljevali in dovršili vaše delo tako, kakor nam velevala blagor svobodne domovine in naroda. To je najvišji ukaz, ki ste ga podpisali vi s svojo krvjo in zato bi onečastili vas spomin, če bi ga ne izvrševali. In to bo tudi najbolj dostojno plačilo za vaše neprecenljive zasluge. Po tej prisegi lahko z mirno vestjo zakličemo: mir prahu vašemu!

Veličasten sprejem judenburških žrtv na obmejnem ozemlju.

V Mariboru, dne 31. maja.

Gosp. župan Grčar je preskrbel sestavo pripravljalnega odbora, ki je prevzel skrb za čim veličastnejši sprejem judenburških žrtv na pragu domovine. Vabilu tega odbora so se odzvala ne samo vsa kulturna, nego tudi skoro vsa druga slovenska društva, seveda tudi vojaštvo, šole in državni uradi. Trudapolno delo organizacije sprejema in izvršitve programa se je poverilo g. arhitektu Schellu, kateremu je zlasti glede okrasitve krst itd. po najboljših močeh pomagal ravnatelj pogrebnega zavoda g. Gerbec. Občina je poskrbela za voz z rakvami križ in napis »Judenburške žrtve«, reprenziven vence in cvetje, s katerim se je posul voz. Pripravljalni odbor je izdelal do zadnje podrobnosti natančen spored.

Veličasten sprejem v Št. Ilju.

Št. Iljčani niso hoteli zaostati za Mariborom in so poskušali dokazati narodno zavednost skrajne obmejne predstraže. Ko se je snočnji avstrijski vlak okrog 19. pripeljal preko državne meje, je bil ves št. Ilj že v svečanostni obleki. Znani obmejni narodni borilec župnik Vračko je v prekrasnem govoru na naši zemlji pozdravil naše žrtve. Voz, v katerem so se nahajali trije zaboji ostankov judenburških žrtv in Endlicherjeve rakeve, je prišel že iz Avstrije lepo okrašen. Okrasitev je izpopolnil še narodnozavedni št. Ilj. Mariborčani, ki so šli nasproti avstrijskemu vlaku in so bili priča sprejema v št. Ilju, so strmeli nad tako zavednostjo narodnih št. Iljčanov, kjer se je do prevrata nahajalo najhujše gnezdo pangermanske kolonizacije.

Tudi Pesnica je lepo sprejela vlak z žrtvami. Vlak je dospel okrog 19.30 v Maribor. Voz z zemeljskimi ostanki je bil že med potjo v št. Ilju tudi zunaj okrašen z zelenjem. Vozu so se nahajali trije zaboji z ostanki judenburških žrtv in črna krsta Ivana Endlicherja, katero so naložili v ta voz v Gradcu.

Svečanosti v Mariboru.

Prihod voza z zemeljskimi ostanki je snoči na glavnem kolodvoru sprejel ravnatelj pogrebnega zavoda g. Gerbec. Voz je sprejelo 5 članov ljubljanskega glavnega odbora, med njimi tudi izdelovalec filmov, g. Bešter iz Ljubljane. Voz so pozneje izločili tako, da je danes stal na skrajnem atranskem tiru ob severnem vходу. Mestni pogrebni zavod pod vodstvom ravnatelja Gerbeca je že zgodaj zjutraj začel s pripravi za okrašenje. Voz se je opremil zunaj z novim zelenjem, preko katerega so spredaj razobesili veliko draperijo. Sredina notranjštine zavzemajo bele krste, in sicer po vrsti: Rogelj, Stepanič, Endlicher, Hafner, Davtovič, Možina. Na stenu se nahajajo venci in šopki in sicer: Slovenska kolonija Fohnsdorff, akademsko društvo »Sloga« Leoben in venci z napisom »Obmejni št. Ilj in št. Iljski Slovenci. Poleg vencev se nahajajo šest šopkov z značilnimi trakovi in državnih barvah republike Avstrije. Med njimi se nahajajo trije šopki, ki jih je dala na pot blaga žena iz Judenburga, ki je negovala grobove in je žrtvam tudi še pred usmrčenjem preskrbovala perilo. Po odhodu brzovlakov se je voz prestavil na četrti tir, določen za sprejemne svečanosti. Tekom dopoldneva so prišli iz Ljubljane nasproti zastopniki centralnega odbora, med njimi predsednik dr. Jamar.

S sodelovanjem Kola Jugoslovenskih sester in Sokola so se pričele razprodajati razglednice. Nekateri hiše ob kolodvoru, ki je lepo okrašen z zastavami, so razobesile zastave s florum. Ze zgodaj dopoldne so se zbirala društva v svojih lokalih, od koder so odkorakala na Zrinjski trg, kjer je bilo glavno zbirališče. Tik ob vozu so se nahajali: zastopniki oblasti, deklška osnovna šola, na desni poročevalci listov, pred njimi oder, zadaj »Glasbena Matice« in »Drava«, pred njima deklška meščanska šola. Dalje proti drugemu tiru šolska mladina ljudskih šol, ženskega učiteljskega, višje realne, višje gimnazije, moškega učiteljskega, trgovske šole in samostanske šole. Ob tretjem tiru: vojaška godba, častna četa, oficirski zbor »Drava«, železničarska godba, Sokol, žensko društvo, mestni uslužbenci in deputacija Orla, bivši pripadniki 17. pešpolka, Jugoslovenska Matice, češki klub, Slovensko obrtno društvo »Ladran«, Kreditna in stavbna družba »Mojmir«, društvo Primorcev, Slovenska čitalnica, zastopniki JDS, SLS, NRS, državni uslužbenci, ženska podružnica Ciril-Methodove družbe, Krščanska ženska zveza, Jugoslovensko akademsko društvo, Vinarska in sadjarska šola, Srednja kmetijska šola, Akademsko društvo »Danica«, »Bratstvo«, poštne uslužbenci in občinstvo.

Proti vsemu pričakovanju Krasno vreme. Ze pred določeno uro so se zbirale množice pred glavnim kolodvorom in Zrinjskega trga. Voz je stal na prostem tiru, posebno sprejeto ves v zelenju, na strehi velik napis: »Judenburške žrtve«. Tik pred vozom vojaška in sokolska častna straža. Ob desnem boku reprezentanti oblasti, med njimi namestnik velikega župana dr. Pfeiffer, predsednik okrožnega sodišča dvor. svet. dr. Toplak, okrajni glavar dr. Lajncšič. V tem oddelku se je uvrstil tudi centralni odbor iz Ljubljane.

Točno ob 16. je dospel stolni prešt Matek s številno asistenco. Takoj nato se je izpopolnil ves prostor pred kolodvorom s tisočglovo množico. Spored se je v toliko predružit, da se je svečanost pričela s cerkvenim obredom. Po cerkvenem obredu vojaška salva, nato je igrala vojaška godba, za tem so pevski društva pod vodstvom »Glasbene Matice« in »Drave« pod taktirko dirigenta Topiča zapele žalostinko »Vigred se povrne«. Nato so sledili govori.

Prvi je govoril župan Grčar. V daljših izjavah se je dotaknil žalostne zgodovine slovenskega naroda pod Habsburžani, ki so imeli stoletja v rokah našo usodo, dokler nam ni zasnila svoboda. Spominjal se je na kratko dogodkov v Judenburgu, na kar se je v ganljivih izrazih poslovlil od žrtve, želeč jim sladke počitek v domači svobodni zemlji.

Drugi govornik, polkovnik Draškič, je s svojim kratkim jednatim pozdravom vzbudil splošno navdušenje zlasti z zaključnimi besedami, da bo vojska vsikdar čuvala osvobodeno kraljevino SHS. Svoj govor je končal z vzklikom: »Živela svobodna kraljevina SHS!»

Tretji govornik dr. Medved se je posebno spominjal Stepaniča in Hafnerja kot prorokov našega vstajenja.

Govorila sta še Pirmus, podpredsednik jugoslovenske napredne Omladine Ljubljane, ki se je posebno poslovlil od Endlicherja in dr. Pivko, ki je žrtve pozdravil v imenu Sokolstva.

J. Zupančič:

Judenburškim žrtvam.

Odšli ste. Kot mlada trava pod ostro koso so padla vaša telesa prodrta od jekla, poslednja kaplja krvi, ki iz vaših žil je pritekla morilcu, je legla kakor sramoten pečat na roko.

In kaj bi vam pel v tem radostno-žalostnem hipu, ko vrača se prah vaš v sveto domačo zemljo? Globoko boleš oklepa srce mi v utripu in duša je nema, ker solze so kamile v njo.

S preklano glavo in razlito krvjo za vami gredo procesije strašne na dolgo križevno pot, od desne, od leve, naprej, nazaj, od povsod na golih kosteh mrtvaška breme neso.

Gredu in pojo. O, strašno pesem pojo o davnih dneh, o divjih zvereh, ki v zobeh življenja mlada žiše in reže se ostadno v obraz, ker ni še zadela pravična jli kazen za greh.

In ta napev je kakor odmev iz pekla, ki doni iz grobov in mrtve obuja iz spanja, iz živih teles k okošnjakom življenja izganja in kličče dušečim se v strahu: pite zdaj žolč do dna!

Mi mladi smo bili, polni življenja in sreče, in smelih nad, neobzdranih sanj in moči:

pršli ste, krvniki, zvezali in vrgli nas v ječe, izpili nam kri in kakor psi oglodali naše kosti.

Čemu? Mar tatovi smo bili. škodljiva, gnila peresa na vaših maziljenih truplih, da ste nas v zemljo zarili? Saj v vaša nebesa mislo nikoli proslili, hoteli smo le svobode duha in telesa.

Naš rod je močan in zamašil morilec njegove sinove, vaš trud in svinec je bil kakor pesek v morje, ker ni še utihnil grom, ki je stisnil obzorje, in že so plamile na vas bojnikov trume nove.

In zmagali smo, zatrli odpor vaš srditi, ker ščit naš je vlt bil iz čistega bronca; zdrsnila z ohole je glave vam biserna krona — zdaj konji brez jezdecev gazijo vas s kopiti.

Naš boj je končan, le zmaga še ni popolna, ker brat še brata za grlo drži in duši, in zemlja, kjer spimo, še vedno drhti in je dolna in ni še sila gorja in človeške krvi.

V grobovih trohimo, naš duh pa ni več zakovan in vidi, kako je dvignil svoj meč Slovan; ta roč-velikan se probuja iz težkega spanja in stopa na plan in mir človeštva oznanja...

Dovo! mučeniki! Vaš prah nam je svet in pesem znana. Ze moč teme in peklenjskih dahov je pregnana; iz vaših kosti se nam nova je zarja rodila, naš rod zdaj močan je, ne bo ga zadržala več sila.

VID AMBROŽIČ:

Jetnik.

Kostanj je ozelenel, Tajnostno šumi; bežeg se je razcvetel ter sladko dehtil.

Bele steze sevajo iz zelenih trat, ptičje prepevajo: Prišla je pomlad.

Tam po parku šeta se mlad zaljubljen par, veseli življenja se slednja živa stvar.

Skoz omrežje goste zre nekdo v solčni dan, tesno mu pri srca je, tesen mu je start...

Živega so v celici grob zakopali, solnce, luč, svobode ga oropali...

Zmaj vigred in mladost — omamljen stakli sanj svet smeji se, srečen prost — Kdo se zmedel zanj?

Judenburg, 23. maja 1918

Nato sta pevski društvi zapeli Adamičevu: »Čuj nas zemljajo kakor se je vrila defilacija in poklonitev številnih vencev. Nastala je nato silna gromota, ker je vsa čista, da izkaže čast in spoštovanje prvih žrtvam, ki so padle za naše osvobodjenje.

Defilacija je trajala preko ene ure. Proti koncu so reditelji in policija komaj zmogli velikanski naval. Šele ob 18. se je polagoma izpraznil prostor pred vozom. Kolikor se je dalo ugotoviti vencev, so bili poklonjeni od mestne občine Maribor, mestnih službenikov, »Glasbene Matice«, ZJZ in »Dravce«, oficirskega zbora, Sokola, Slovenskega obrnega društva, češkoslovaškega kluba, pomorskega društva »Jadrane«, Narodne občane in šopek ženske podružnice društva »Ciril-Metoda«. Torej skupno deset vencev in en šopek iz Maribora. Na večer se je voz postavil na drug tir, kjer čaka do jutri 1. junija na odhod z osebnim vlakom ob 9.44.

Slava našim junakom! Sladak počitek v osvobodjeni domovini!

Program

po grobu juženskih žrtv v domovino.

Ob 6 zjutraj se krste na ljubljanskem glavnem kolodvoru izvažajo v prepleto v Narodni dom, kjer se polože na mrtvaški oder.

Občinstvu je dostop k mrtvaškemu odoru dovoljen od 9. do 14 ure. Točno ob 15. svečanostni mrtvaški sprevid izpred Narodnega doma na pokopališče pri Sv. Križu.

Krste se prepleto na 6 mrtvaških vozovih na pokopališče. Mrtvaški sprevid se bo premikal po naslednjih ulicah: Izpred Narodnega doma po Aleksandrovi, Danajski, Sodni, Komenskega ul., po Vidovdanski c., trgu Tabor, Ahaciljevi, Martinovi cesti na pokopališče.

Po prihodu na pokopališče se krste prenese v kapelico, kjer se blagoslove, od tam na grobišče.

Po izvršenem cerkvenem obredu zapoje pevski društva žalostinko. Nato nastopijo govorniki in sicer: Zastopnik širšega odbora, Zastopnik udruženja invalidov, Zastopnik Omladine, Zastopnik občine, končno predsednik gl. odbora.

Ob sklepu govora se izvrši odhiti spomenika, katerega izročil predstavnik odbora zastopnikom mestne občine ljubljanske v last in oskrbo.

RAZPOREDITEV ZA DRUŠTVA IN DEPUTACIJE PRED POGREBOM.

I. Pred krstami:

1. Sokolska komisija na Aleksandrovi cesti (na križišču Beethovne ulice).
2. Vojaška godba in oddelek vojaštva na Aleksandrovi cesti tik za sok. komisijo.
3. Sokolstvo in sokolske deputacije se priključijo v žalbeni sprevidu na vojaštvo, (Aleksandrova ulica).
4. Glasila društva, Zidarsko in tesarsko društvo, Orlovski zveza, Skanti, Društvo »Bratstvo« in »Mladost«. — Vsa pod 4. navedena društva se postavijo v Gledališki ulici ob palači Trboveljske družbe.
5. Mestna ženska realna gimnazija in ostale šole, ki ne tvorijo spališča, goleni Krištofova izavoda, Osnovna šola Planina pri Raketu, Društvo »Ateana«, Društvo sv. Cirila in Metoda, Kolo jugosl. sester, godba jugosl. železničarjev, Akademski društva in deputacije akademskih društev, Organizacija jugosl. nacionalistov, Dobrovolci, Udrženje invalidov, Vojski in častniki bivšega 17. pehotnega polka. — Za društva in korporacije pod 5: Zbirališče v Gledališki ulici pred opernim gledališčem. Tu naj se zbere tudi ostala neprijavljena društva.
6. Ferlajni savez — deputacija, »Sloga« — deputacija, Češka obec, Ruski kružok, Slov. krščan. social. zveza, Društvo rudniških namestnikov. — Za društva pod 6: Zbirališče v Tomanovi ulici ob Narodnem domu.
7. Zveza pevskih zborov in ostala pevška društva, Odpor za prenos kosti Ivana Endlicherja, tovariši in sorodniki. — Društva pod 7: Zbirališče ob levi strani uhoda v »Nar. dom«.

Za krstami:

8. Rodbine in sorodstvo narodnih žrtv, vojski bivšega 17. p. p., obsojenici radi veleizdaje. Odpor za prenos juženskih žrtv. — Pod 8: Zbirališče ob desni strani »Narodnega doma«.
 9. Veliki župan in komandant dravske divizije.
 10. Predstavitelji inozemskih držav. Načelniki oddelkov pokrajinske uprave in osrednjih oblasti, oficirski zbor, zastopstvo mestne občine ljubljanske, Akademski senat, trgovska in obrtna zbornica, zastopniki občin in glavarstev, zastopstva raznih političnih strank, zastopstva raznih korporacij in zavodov, Narodno žensko, ostalo občinstvo, oddelek vojaštva. — Društva in korporacije pod 10: Zbirališče pred Narodnim domom in na Bleiweisovi cesti.
- Navedena društva, zastopstva itd. prosimo, da se na označenih krajih točno zbere in se pokore dispozicijam rediteljev, da se sprevid lahko točno in dostojno razvije. Odpor.

— SKUPNA PEVSKA VAJA v »Zvezi slovenskih pevskih zborov« v ljubljanskem moških zbora za pogreb Ivana Endlicherja in juženskih žrtv se vrši v petek dne 1. junija t. l. točno ob osemih zvečer v pevski dvorani »Glasbene Matice«. Odpor »Zveze« poziva vse ljubljanske zbore, da se vaje polnočevno udeležijo. Pevci, ki ne pridejo k vaji, nimajo dostopa k nastopom ob priliki pogreba. Arhivari naj prinese k vaji materijal F. S. Vilharjeve »Nagrobna junakom« in J. Pavčiča »Narodne nagrobnice«.

KUPUJTE KARTE ZA KNJIŽEVNO TOMBOLO JUGOSLOVENSKE MATICE.

Telefonska in brzojavna poročila Narodna skupščina.

SVEČANA OTVORITEV SKUPSCINE — PRED VAŽNO VLADNO DEKLARACIJO.

— Beograd, 1. junija. (Izv.) Razvoj parlamentarnih dogodkov zadnjih dveh dni je v kratkem ta-le:

V sredo 30. maja t. l. je bila svečana otvoritev narodne skupščine s kratkim kraljevskim ukazom. Čitanje ukaza so poslanci poslušali stoje, vsklikajoč: »Vel. kralju! Za tem so sledile volitve v nekatere odbore. Po končani plenarni seji so se konstituirali posamni odbori, in sicer: a) zakonodajni odbor (predsednik Marko Gjurčič), b) finančni odbor (predsednik Dobra Mitrovič), c) administrativni odbor (predsednik Milan Simonović), d) odbor za pritožbe in prošnje (predsednik Tomo Orahovac) in e) imunitetni odbor (predsednik Nastas Petrovič). Ker je opozicija odklonila funkcije v odbori, so prevzeli radikalni poslanci v vseh odbornih vse ostale funkcije.

Tekom včerajšnjega dneva je nastal v parlamentarni situaciji gotov napon. Vsi parlamentarni klubi so oficijelno in neoficijelno razmotirali razvoj parlamentarnih dogodkov. Vsekakor bo današnji dan pomenjal v našem parlamentarnem življenju zelo važen in značilen datum. Na današnji plenarni seji podla namreč vlada svojo načelno deklaracijo o notranje in zunanje političnem položaju. Ta izjava ne bo vsebovala samo vladinega delovnega programa, marveč se bo dotikala tudi najsodobnejših znanj in notranjepolitičnih vprašanj. Glavno težišče parlamentarne situacije pa se je sedaj preselilo v radikalni parlamentarni klub, kjer sta se pojavili dve zelo nasprotujoči si struji. Tekom včerajšnjega dneva je imel radikalni klub zelo živahno in zanimivo ple-

narno sejo. V klubu se vlada popolna edinstvenost. Nekateri poslanci niso zadovoljni z volitvami v posamezne skupščinske odbore. Kljub veliki avtoriteti, ki jo uživa ministrski predsednik g. Pašić, vlada v klubu veliko nezadovoljstvo, nastalo je med starimi in mladimi velikim antagonizem. Večina poslancev radikalnega kluba ni zadovoljna, da je bil izvoljen za predsednika finančnega odbora posl. Dobra Mitrovič, ki je obenem načelnik beogradske občine.

Splošno tudi razmotirajo rekonstrukcijo vlade. Po izjavi dobro informirane »Tribune« se vodi v radikalnem klubu pritažena borba. Od rekonstrukcije vlade se bo sprevidelo, v kolikem oziru ima sedanja vlada zaslonbo v klubu.

Demokratski klub je imel včeraj dopolne in popoldne kratke seje, na katerih je razpravljalo o parlamentarni situaciji. Tudi muslimanski klub se ni določil svoje taktike. V glavnem sta pa oba kluba kratko razpravljala, kakšno stališče naj zavzmeta napram vladni deklaraciji. Oba kluba se udeležita načelne politične debate, ki se bo razvila po današnji vladni izjavi v narodni skupščini. V klerikalnem klubu je videti, da vlada gotovo neorintiranost in da klerikalci niso popolnoma gospodariji situacije. Značilna in interesantna je izjava, ki jo je podal načelnik klerikalnega kluba sotrudniku beogradske »Novosti«. Dr. Korošec je med drugim izjavil, da še ni prisel čas, da bi se moglo odkrito govoriti o protokolu. Vprašanje sporazuma pa ima kreniti v gotovo smer.

Vladna deklaracija.

— Beograd, 1. junija. (Izv.) Za danes ob 9. dopolne je določena plenarna seja narodne skupščine, za katero vlada v parlamentarnih in političnih krogih napeto zanimanje. Na dnevnem redu današnje seje so tri točke: 1. deklaracija kraljevske vlade, 2. volitev članov odbora za proučevanje zakonskega načrta o organizaciji naše vojske in mornarice ter 3. volitev dveh članov v odbor za izplačilo vojne odškodnine.

Demokracije in zemljoradniki se nameravajo k vladni deklaraciji izjaviti v kratkih načel. govorih, dočim nameravajo klerikalci in muslimani podati zelo značilne, notranjepolitično važne izjave. Vladna deklaracija ne bo vsebovala samo kratkega delovnega programa, ampak se bo dotaknila tudi vseh važnih spornih političnih vprašanj, tako tudi vprašanja srbsko - hrvatskega sporazuma. V tej izjavi se ima precizno in kratko določiti smer radikalne vlade glede hrvatskega vprašanja.

Seja ministrskega sveta.

— Beograd, 1. junija. (Izv.) Ministrski svet je imel včeraj popoldne sejo. Razpravljali so o zunanje in notranje politični situaciji. Zunanji ministri dr. Ninčić je poročal o vprašanju Karagača, ki ima na podlagi sporazuma med srbsko in turško delegacijo pripasti Turčiji. Na vprašanju Karagača je naša država zelo interesirana. Ministrski svet je dalje definitivno redigiral vsebino vladine deklaracije. Po dosednji dispoziciji ima vladna deklaracija vsebovati kratak pasus o zunanji politiki. Povodom debate pa namerava zunanji ministri dr. Ninčić podati narodni skupščini daljši politični ekspezo, ki ga običajno podajajo zunanji ministri povodom proračunskih debat.

FINANČNI ODBOR.

Odobrenje izrednih kreditov.

— Beograd, 1. junija. (Izv.) Pod predsedstvom posl. Dobre Mitroviča se danes sestane finančni odbor, kateremu je predloženo v razpravo zakon o odobrenju naknadnih izrednih kreditov v znesku 1 milijarde 200 milijonov dinarjev. V motivacijskem poročilu veli finančni ministar, da so bili ti izredni krediti utemeljeni, ker niso bili popolnoma ustavljeni v proračun za leto 1922—23 in da so bili nujno potrebni.

Paritetna komisija.

MUSSOLINI SPREJME NAČELNIKA JUGOSLOVENSKE DELEGACIJE.

— Rim, 31. maja (Izv.) Danes popoldne je bila prva seja paritetne komisije. Seja je bila tajna in je bila javnost izključena. Načelnik jugoslovenske delegacije dr. O. Rybář je med drugim izjavil, da vsa ona vprašanja, radi katerih je bila prekinjena konferenca v Opatiji, se vedno čakajo rešitve. Na drugi strani pa je voditelj italijanske delegacije izjavil, da je treba izključiti ona vprašanja, ki bi kršila svobodo Reke. Jutri sprejme Mussolini voditelja jugoslovenske delegacije. Dr. Rybář bo tekom prihodnjih dni imel daljše razgovore z državnim podtajnikom Contarinijem. O seji je bilo izdano kratko oficijelno poročilo, ki konstatira, da bo treba omogočiti rešitev vseh vprašanj glede reke.

Poloficijelna poročila nadalje ugotavljajo, da ne more poprele slediti sestanki Mussolinija z jugoslovenskim zunanji ministrom dr. Ninčićem, dokler se popolnoma ne razbistrijo sporna vprašanja glede Reke in bo tak sestanek mogoč šele koncem meseca junija.

Radićev shod in republikanska ideja.

— Zagreb, 1. junija. (Izv.) Včeraj je bilo v Gradčanin slavnostno razvije hrvatske republikanske zastave. Ob tej priliki je imel Stjepan Radić politični shod, ki se ga je udeležilo okoli 700 kmetov. Radić je govoril o širjenju republikanske ideje med hrvatskim narodom in je tudi zelo netaktno napadel kralja Aleksandra, ki ga je Zagreb sprejemal kot regenta in h kateremu sprejemu so bili dirigirani nekateri seljaki. Drugi govorniki zagrebški posl. Vinko Trnjan je pozival hrvatske kmete na gospodarski bojkot mesta Zagreba. Ščuval je kmete na to, da bi ne vozili več nikakih živil v Zagreb.

— Beograd, 1. junija. (Izv.) Pokrajinski namestnik dr. Cimić je danes došel v Beograd. Njegov prihod je v zvezi s političnimi dogodki, ki so se odigrali na Radićevem shodu v Gradčanin.

KONFERENCA MALE ANTANTE.

— Beograd, 1. junija (Izv.) Po poročilih iz Bukarešte je romunska vlada predlagala, da se v svrhu edinstvenega nastopa male antante skliče v Beograd predhodna konferenca. Tako konferenco želijo tudi francoska vlada.

VZPOSTAVITEV DIPLOMATIČNIH ODNOSAJEV MED NAŠO DRŽAVO IN TURČIJO.

— Beograd, 1. junija (Izv.) Med zunanji ministrom in zastopnikom angorske vlade so skoraj definitivno zaključili razgovore o vzpostavitvi diplomatskih odnosov med našo kraljevino in angorsko vlado. Razgovori so potekali popolnoma priateljsko.

Vprašanje izboljšanja profesojskih plač.

— Beograd, 1. junija. (Izv.) Na včerajšnji seji radikalnega kluba je prišlo v razpravo tudi vprašanje izboljšanja profesojskih plač. Beogradske srednjošolske profesorji pa so imeli včeraj daljšo konferenco, ki je mestoma potekala zelo živahno in burno. Profesorji so končno sklenili, da začasno ustavijo dosedanje gibanje. Razlog za to je, ker je finančni ministar dal Udrženju profesorjev pismene garancije, da se vprašanje srednjošolskih profesorjev čimprej uredi. Konferenca je sklenila, da srednjošolski profesorji z današnjim dnem nadaljujejo pouk. Nadaljna taktika se ima določiti dne 1. septembra.

PROTEST ZAGREBSKE AKADEMSKE OMLADINE.

— Zagreb, 1. junija. (Izv.) Na včerajšnjem sestanku so zastopniki vseh akademskih društev sklenili odkloniti protest proti odredbam zagrebške policije, ki je za leto dni izgnala akademika Bertilava Angielinovića in akademika E. Butala.

Novinarske železniške karte.

— Beograd, 1. junija. (Izv.) Komisija za novinarske železniške karte je včeraj sklenila, da se izdajo vsem uredništvom posebni bloki za četrtinske vožnje cene. Novinarjem bo dovoljeno, da si sami izberejo razred, dovoljeno

bo dano na razpolago neomejeno, dočim ostalim tednikom je omejeno število blokov.

ITALIJANSKI PARLAMENT.

MAŠEVANJE FAŠISTA MISURIA. — DR. STANGER ZA PRAVICE JULIJSKIH JUGOSLOVENOV. — ZAPUJICA VLADI.

— Rim, 31. maja (Izv.) V včerajšnji seji se je maševal fašistovski poslanec Misuri nad fašizmom in Mussolinijem, ker je izgnan iz fašistovske organizacije zbog nepokorščine. Misuri se je norteval iz vlade, ki hoče vse obnoviti in povedal, da bi bilo nevarno podaljšati dobo popolnega pooblastila, ki bo pa trajala še 6 mesecev. Fašistovska vlada ima gotovo pravico, da si zbra klerikalne svoje zastopnike, toda pri izberbi ne sme biti merodajen samo politični kriterij in taki zastopniki se ne smejo smatrati za diktatorje. Preveč se je grešilo pri imenovanju državnih funkcionarjev, kateri se jemljejo samo iz fašistovskih vrst. Stanje sedanjih razmer v Italiji je škodljivo napram notranosti pa tudi napram zunanosti. Fašizem treba izčistiti in fašisti se morajo privaditi potrebe, da dovolijo tudi drugim strankam življenje poleg fašistovske. Naj nikar ne misli fašizem, da bo on absolutiral vse javno življenje. Ljudi s takim naziranjem pa ni okoli predsednika Mussolinija. Narodno milico bi bilo treba povsem preurediti in ne mešati z njo politične službe. Vse pa je odvisno od volje in previdnosti predsednika, ki ima v rokah usodo Italije. S paznostjo so sledili vsi Misurijevemu govoru, nekateri so mu čestitali, drugi so ga obili. Mussolini ni bil navzoč. Bil pa je takoj obveščen v vsebini govora, ki ga je hudo razlezel. Onemu fašistovskemu poslancu, ki je obel in politični Misurija, je Mussolini, ko ga je srečal, zagrozil, da ga bo hudo kaznoval. Misurija je pozneje na ulici napadel senjor narodne milice in ga težko ranil. Misurija so odnesli v bolnico.

— Rim, 31. maja. (Izv.) Včeraj so se vršili s strani socialistov in republikancev zopet ostri napadi na Mussolinija in fašizem. Sledil je govor istrskega poslanca dr. Stangerja, ki je vabil vlado, da naj vzpostavi v omejenih krajih enakost pred zakonom za vse državljane in neni zastopniki imajo spoštovati pravice državljanov drugega naroda, katerim se mora pripustiti raba njihovega jezika in jim zagotoviti svobodo kulturni in gospodarski razvoj, zlasti naj se jim takoj vrne vse šole, s katerimi so razpolagali. Dolžnost vsake vlade je, da ne ovira manjšine v svobodnem razvoju njihovega jezika in kulture. V isti je tak razvoj popolnoma oviran, ker se vlada tam s policijskimi metodami. Tako se odstranja jugoslovenski učitelji in odpravljajo se vse srednje in tudi še skoro vse ljudske šole. Moti pa se vlada, ako misli, da doseže po tej poti narodno asimilacijo. Jugoslovenci imajo svojo narodno zavest, katere se ne odrečejo. D' Aragona (soc.) je pozival vlado, da zajamči vsem državljanom vso svobodo, ki jo nudijo zakoni. Ostro je obsodil fašistovska nasilja.

Zbornica je sprejela k računskemu poročilju dnevi red, ki ga je predložil posl. Renda in ki se glasi: »Zbornica potrjuje svoje zaupanje vladi in prebaha k razvoju in členitvi. Navzočih je bilo 331. Za resolucijo je glasovalo 249 poslancev, proti 63.

NOVA POLJSKA VLADA.

— Varšava, 31. maja. (Izv.) Vsi listi živahno komentirajo sestav novega kabineta. Glasilo narodno demokratske stranke »Gazeta Warszawska« pravi, da pomeni novi kabinet vlado notranje konsolidacije. »Kurier Warszawski« ugotavlja, da so meščanske stranke zavzele napram novemu kabinetu Witoski priključujoče stališče in niso nič kaj posebno navdušene zanj. Glasilo socialnih demokratov »Robotnik« pravi, da je nova vlada reakcionarna in da bo skušala vzeti delavstvu šurni delavnik in pravico do stavke. Levi list »Kurier Poranny« meni, da je Witosov kabinet samo prehodek, da bo na krmlju samo nekaj časa in da ga je smatrati za nekaj eksperiment, ki gre za tem, da se uredi notranje razmere poljske republike. Po izjavi nekaterih listov bo imela nova vlada na svoji strani parlamentarni blok, ki šteje nad 230 poslancev tako, da bo imela absolutno večino. Opozicija razpolaga v parlamentu samo s 122 glasovi.

— Berlin, 1. junija (Izv.) Nemška vlada namerava tekom prihodnjih dni izročiti zaveznikom spomeniko kot odgovor na angleško, italijansko in japonsko noto glede predlogov Nemčije v zvezi z reparacij. Državni kancelar Cuno zastopa stališče posrednega trgovca in na tem stališču hoče še nadalje vstrajati. Spomenica ima tolmačiti v kratkih obrisih prvo nemško ponudbo ter ima predlagati štiriletni moratorij. Nemška vlada namerava v svrhu sanacije svojih financ naleteti posojilo. Po končanem moratoriju pa bi nemška vlada pričela izplačevati reparacije v letnih obrokih. Nemška vlada bi plačevala reparacije skozi dobo 36 let.

PILSUDSKI ODSTOPIL.

— Varšava, 31. maja. (Izv.) V zvezi z zadnjimi dogodki v poljski notranji politiki je dosednji načelnik generalnega štaba in predsednik vojnega sveta Pilsudski podal v sredo oficijelno ostavko. Poleg tega pa je tudi prošil, da bi za vojno ministrstvo popolnoma osvobodilo vojaške službe. Ta korak maršala Pilsudskega je vzbudil v političnih krogih veliko razburjenje, kajti on pomeni za Poljsko, zlasti pa njeno armado to, kar je pomenil Stefanek za češkoslovaško in maršal Foch za Francijo. Z njegovim imenom so zvezani največji dogodki v zgodovini poljskega naroda, ko je po stoletnem robstvu zopet postal neodvisen. Domneva se, da je Pilsudski odstopil zato, ker obstoji nova vlada iz pristašev stranke, ki mu je bila kot načelniku države (prezidentu) najbolj sovražna. Listi poročajo, da nameravata izstopiti iz vojaške službe tudi bivši vojni ministar Sosukowski in general Sikorski.

Politične vesti.

— Ali se sme govoriti v narodni skupščini nemški? Pretekli teden so poročali »Jutranje Novosti«, da je nemški poslanec dr. Kraft imel v narodni skupščini govor v nemškem jeziku. Ker obstoja zakonit predpis, da je poslovni jezik narodne skupščine samo srbohrvatski, odnosno slovenski, se je vse začudeno vpraševalo, kako je narodna skupščina mogla mirno trpeti, da govori oden izmed narodnih poslancev nemški. Kakor se zdi, je bila vest »Jutranjih Novosti« neresnična. Beograd »Pravda« namreč piše: »Dr. Kraft, nemški poslanec, je te dni iznenadil narodno skupščino s tem, da je izredno pravilno govoril srbski. Bolje kakor Pašić. Ta vsklik se je širil po skupščinskih kulorjih.« Dr. Kraft torej ni govoril nemški, marveč srbski.

— Radić se v glavnem strinja z radikali. V najnovejši številki svojega glasila, »Slobodnem domu« priobčuje Radić članek, v katerem pravi med drugim: »Pribečević, Ljuba Jovanović in Pašić so se v petek dne 25. maja pokazali v pravi luči. Pribečević je izjavljal, da je skrajna drznost vse ono, kar govore in delajo Hrvati in da je skrajna krupasta, da Beograd ne zna ceniti drja, Kuzmana, ki dela samo za Beograd, marveč se osira samo na Radića, ki do temelja ruši državno in narodno jedinstvo Pašić je izjavil, da je pozval Radića, naj formulira svoje zahteve, v koliko bi bilo treba spremeniti vidovdanske ustavo. Ker Radić tega ni storil, ostane vse pri starem. Ljuba Jovanović se je izrazil, da se narodno jedinstvo ne sme mešati z državnim, ker more biti narodno jedinstvo samo delo svobodne volje samega naroda. Pribečević torej ostane blazen nasilnik. Pašić ostane molčeč Baja, ki redko govori ali kadar govori, je mogoče iz njegovih besed zaključiti prav toliko, kolikor preje. Toda Baja misli in dela. Jovanović ostaja umnik, ki vse do kraja misli, pove pa samo polovico. Tako bi moral tudi sedaj reči, da je tudi državno a ne samo narodno jedinstvo delo svobodne volje samega naroda. Sicer je 25. maj jasno kot sonce pokazal, da so batinaši krvoželjne zveri, ker so vsi Pribečeviću kakor blazni ploskali. Radićali so v prvi vrsti pošteni Srbi in, kar je za nas še važnejše, tudi ljudje. Z ozirom na to je naravno, da se mi Hrvati kot ljudje v glavnem strinjamo z radikali tudi v slučaju, kadar moramo najosreje pobijati njihovo politiko.«

— Novo skupščinsko predsedstvo pri kralju. Ni. Vel. kralji Aleksander I. je včeraj dopoldne sprejel v kratki avdienci novo definitivno predsedstvo narodne skupščine.

— Kongres demokratske stranke. Na jesen se ima vršiti kongres celokupne demokratske stranke. V parlamentarnem demokratskem klubu je bil izbran odbor, obstoječ iz 12 poslancev, ki ima voditi vse tehniške priprave za ta kongres.

— Panslavistična Liga. V Parizu se je sestala komisija, v kateri so zastopali delegati vseh slovanskih držav. Komisija si je dala nalogo, da izdela pravila in program nove panslavistične lige. Program bi naj obsegal te-le točke: 1. Vse slovanske države bi naj zavzele isto stališče v zunanji politiki. 2. Kulturna propaganda vseh slovanskih držav. 3. Skupno sodelovanje vseh slovanskih držav glede slov. propagande. 4. Ustanovitev novih društev za propagando Slovanstva. 5. Ustanovitev informacijskih uradov o Slovanstvu po vsem svetu.

— Kongres vojnih invalidov v Splitu. Dne 27. in 28. pr. m. se je vršil v Splitu kongres vojnih invalidov, ki je bil zelo živahen. Zastopani so bili vsi deli naše države, ki so poslali na kongres okoli 140 delegatov. Kongres je otvoril predsednik Udrženja Božidar Nedić z jako prisrčnim govorom. Naglašal je, da v trenutku političnih sporov, ko se s strani političnih špekulantov napada vzvišeno delo ujedinstva, odkupljeno s krvjo, ne morejo invalidi ostati ravnodušni. Nedić je izjavil: Delo jedinstva počiva na naših ramenih in na onih naših umirlih tovarišev (Slava jim!). Jedinstvo je stvorjeno s potoki krvi in samo s krvjo se more zrušiti. Veruje, da napoči tudi za invalide lepša zora in da prisilejo tudi naši državi lepši dnevi pod vladarstvom kralja Aleksandra. Za predsednika kongresa je bil izvoljen prof. Milošević. Poslali so iskren pozdrav kralju v Beograd in kraljeviču Gjorgiju v Pariz. Sprejeta je bila resolucija, ki konstatira, da invalidski vprašanje še vedno ni rešeno; zato se nalaga osrednjemu odboru, da stori nemudoma potrebne korake, da so invalidski zakon, izdalen v Ljubljani, takoj uzakoni. Osrednji odbor ima biti točen izraz volje vojnih invalidov. Odbor ima Ni. Velik. kralju v avdienci obrazložiti težko stanje invalidov in izročiti resolucije predsedniku narodne skupščine, pred sedniku vlade in ministru za socialn. politiko. Za predsednika Udrženja je izvoljen general Pokorny.

Dnevne vesti.

Plačljani, dne 1. junija 1923.

— Sokolstvo in krščanstvo. V mariborski »Straži« se je oglašil s polemiziranjem nekateri profesor teologije in poizkuša dokazati, da je Sokolstvo nujno protikrščansko oziroma protikatoško in da zato v vrste sokolske organizacije ne sme vstopiti noben katoličan. Predaleč bi zašli, ako bi to vprašanje hoteli obravnavati v vse podrobnosti. Morebiti bo o tem pozneje boljša prilika. Postavimo gospodu piscu rajši nekaj konkretnih vprašanj. Kaj vse se v zgodovini in v sodobni družbi izvršuje brez katoliških verskih in moralnih idealov? Na primer mogočno jugoslovensko državno tvorbo niso ustvarili zastopniki katoliških načel in druge take morale, temveč ljudski pokret, ki je, prežet po svobodoljubju in sovražstvu do političnega suženjstva, zaželel samostojno državo in jo tudi ustvaril. Ta pokret je bil samosvoji in ni imel s katolištvom ničesar opraviti. Dokaz, kako človek nekaj hoče in tudi lahko izvede brez ozira na katoliške ideale. Velikanski napor sodobne znanosti, sodobnega gospodarstva, sodobne tehnike, umetnosti itd. so zopet primeri samostojnih duševnih pokretov, ko človek izolira svoje sile recimo od verskih ali pa tudi drugih idealov in se specializira na hotenje konkretnih tehničnih, umetnostnih, gospodarskih in kulturnih ciljev. Enako veliko gibanje pri slovanskih narodih je Sokolstvo. Sokolstvo ima svoje vsopredne pokrete v telovadnih gibanjih ostalih narodov. Ne vidimo, zakaj bi v takem gibanju, recimo v Švici ne mogel sodelovati katoličan s protestantom in brezvercem? Telovadba je za posamnika in za narod nekaj drugega, torej lahko skupna pristane različnih veroizpovedanih. Enako je tudi na sportnem polju. Sportna kultura preplavlja vse narode sveta. Saj ni res, da bi vsaka ideja bistveno morala stikati s verskimi, torej s poslednjimi svetovnonaziralnimi in življenjskimi ideali. Sportna ideja je avtohtona in ima vrednost za sebe. Enako je državna. Sokolska ideja je tudi taka. Je telovadna, telesna in moralno-vzgojna ter nacionalna. Če so te ideje zdrave, je upravičen tudi njih javni pokret in bodo dobri in koristni tudi njegovi uspehi. Kdo more negirati velike dosežke nacionalne, moralno-vzgojne in telesno-zdravstvene zasluge sokolskega pokreta pri posameznih slovanskih narodih? Seveda za tistega, ki pravi, da spada katoličan v klerikalno organizacijo in ki zagovarja »vlado versko-moralnih idej v javnem življenju« na ta način, da vstopaj vsak verskomoralen človek v klerikalne strankarske družbe, je Sokolstvo in je vsako drugo gibanje nezdravo, nepravilno in kvarno. Kdo pa se upa dokazati, da je za katoličana klerikalna interpretacija »vlade verskomoralnih idej v javnem življenju« obvezna in edina pravilna? Ta interpretacija je stara komaj 50 let in se imenuje klerikalna politična ideja. Kakor rečeno, gotovi pokreti so avtohtoni, izvirni in temelje na zdravju in poštenosti lastnih idej. Kako posameznik ideje telesne in moralne vzgoje ter nacionalnega čutenja zaokrožuje s svojimi splošnimi življenjskimi in svetovnimi nazori, je vprašanje druge vrste. Verstvo učinkuj duhovno, s propovedovanjem, kakor doslej skozi skoro 2000 let, ne pa s političnimi organizacijami. Na ta način se izpodkopa njegova univerzalna miselja.

— Upokojitev. Šef oddelka za uk in bogocastje pri pokrajinski upravi za Slovenijo g. dvorni svetnik dr. Fran Skaberné je bil na svojo prošnjo s kraljevim ukazom z dne 23. maja upokojen. Dr. Skaberné, eden najboljših naših uradnikov, je bil imenovan na to mesto meseca julija 1921, po tisti rešitvi, ki jo je vodil že od meseca decembra 1920. Za ta posel je bil odlično kvalificiran, ker je že pred prevarom dolga leta deloval v ministrstvu za uk in bogocastje na Dunaju. Posvetil se je z vso verno in ljubeznijo šolstvu, ki ga je skušal dvigniti na najvišjo stopnjo. Cilj, ki si ga je postavil, bi s svojo znano energijo gotovo izvedel, da ga niso razmere prisilile, da da slovo državnemu službi. Njegov odhod pomenja težak udarec za naše šolstvo. Tudi naše učiteljstvo izgubi z dr. Skabernetom vnetega zagovornika in dobrega prijatelja. Politika na upravo bo takisto težko potegnila dr. Skaberneta, ki ji je bil čisto zbog svojega fenomenalnega jezikovnega znanja in vsled svoje vsestranske kvalifikacije v največjo oporo. Dr. Skaberné je honorarni docent na našem vseučilišču in član izpraševalne komisije za 1. in 3. pravniški državni izpit. Na dejamo se, da bo vsaj v tej stroki ostal na svojem mestu. Zasluge, ki si jih je pridobil kot šef pokrajinske naučne uprave za naše šolstvo in kot kulturni delavec sploh, so tako velike, da moramo samo obžalovati, da mož s tako odličnimi sposobnostmi predčasno zapusti poprišče svojega dela, na katerem se je znal s tolikim uspehom uveljaviti.

— Smrtina Cimpermanova smrt. Lotos dne 31. maja je minilo 50 let, odkar je umrl slovenski pesnik in pisatelj Fran Cimperman, takrat osmošolec, brat pesnika Josipa Cimpermana. Po pogrebu ob zaključku večernih šmaral na binkoštno soboto 31. maja 1873 je začelo snežiti in je snežilo vso noč in na binkoštno nedeljo 1. junija 1873 ves dopoldan. Padlo je snega pol metra, ki je napravil na polju in drevesih ogromno škodo. Skopnel pa je še tisti dan. — Sošolec.

— Odbor za prenos kosti judenburških žrtve posveti spominu narodnih mučenikov: J. Endlicherju in judenburških žrtve šest vancev z O. Zupancičevimi prekrasnimi napisi, ki temelje redu: O sveta kri, preliči si za tvorijo skupno še krasnejšo celoto v nas, Češčen zdej in ves bodoči čas. — O mlada srca, skozi noč, vihar, Kazala bratom ste svobode žar. — Svečine drage vračajo se k nam, Odpiraj jim, dragi prah, na rodnihi tleh. — Mirno, junaki, spite večno spanje, Rod ujedinenja čuva vaše sanje. Pred Skofijo 21/1.

— Oklice ljubljanskih hišnih posestnikov! Odbor za prenos judenburških žrtve se je obrnil na 1. društvo hišnih posestnikov v Ljubljani s prošnjo, da ob cestah in ulicah, po katerih bo dne 2. junija 1. 1. šel mrtvaški sprevoz judenburških žrtve, razobesijo žolne zastave. Hišni posestniki se vabijo, da se temu oklica odzovejo.

— Organizacija intelektualnih delavcev. V nedeljo, dne 27. t. m. je bil tretji sestanek organizacije intelektualnih delavcev, katerega se je udeležilo 14 organizacij s 23 zastopniki. Po obnem poročilu so se sprejeli sledeči sklepi: 1. Ustanovi se združenje vseh organizacij intelektualnih delavcev po vzgledu francoske C. T. J. v svrhu moralne in materijalne podpore intelektualnih delavcev v Sloveniji. 2. Izvolil se je soglasno 6 članski pripravljalni odbor, kateri ima nalogo prirediti pravila in stopiti v stik z vsemi organizacijami intelektualnih delavcev. 3. Pozvati je vse organizacije intelektualnih delavcev k sodelovanju v svrhu čim hitrejši dovršitve združenja, tako da bo do meseca decembra t. l. v Parizu se vršecem obnem zboru C. T. J. že imeti svojega delegata. 4. Po izvršenem združenju v Sloveniji je iskati stikov z enakimi organizacijami v vsej državi v svrhu skupnega jednotnega nastopa. Vse organizacije intelektualnih delavcev, ki so bile vabljene na zadnji sestanek, a se temu niso odzvale, pozivamo, da se v svrhu informacij zgledajo v uradnih urah v pisarni Slovenske Matice. — Pripravljalni odbor.

— Iz sodne službe. Minister pravde je imenoval avskultante Ferdinanda Nečemerja, Frana Usterja, dr. Vračka, Vinka Štrklja, dr. Borisa Mihalčiča, dr. Josipa Šerka, Siliverja Pakiča in Miroslava Rebulu za sodnike za okrožje višjega deželnega sodišča ljubljanskega.

— Polkovnik Vasić oporočen. V torek se je pred vojnim sodiščem vršila obravnava proti polkovniku Miodragu Vasiću, bivšemu predsedniku komisije za nakup vojnega materiala na Dunaju. Vasić je bil oporočen. Zasluseno so bile tri prijete: Matovič, Matkoč in Dridarevič. V svojih izpovedah so si tako nasprotovali, da jim sodišče ni moglo verjeti. Z ozirom na to je bil polkovnik Vasić oporočen, vendar pa mora plačati vse stroške sodnega postopanja. Vasić je znan tudi v Ljubljani, kjer je deloval dlje časa pri komisiji za demobilizacijsko blago.

— Za dr. Tavčarjev sklad pri »Družbi sv. Cirila in Metoda« sta darovala »Kmetiška posojilnica« 2500 Din. in tvrdka Medic & Rakovec v Ljubljani 1000 Din. v raki št. peterski ženski podružnici. Stalen vzgled narodne požrtvovalnosti!

— Uspeh Jurjevanja. Št. Peterska ženska podružnica je izročila blaginjo »Družbe sv. Cirila in Metoda« 7305,60 Din kot čisti dobiček Jurjevanja na Gradu.

— Pri domžalskem blaginjovalnem motoru brigadni v nedeljo 3. junija se udeležijo vaje popoldan ob 14. tudi ljubljansko poklicno gasilstvo s svojo novo avtomotorno brigadno. Ker nastopita tukaj dve najmočnejši in največji motorni brigadi, je v interesu vsakega gasilnega društva, da si to orodje ogleda in vidi njega pomen in potrebo. Slavnost se vrši ob vsakem vremenu.

— MARIBORSKE VESTI. — Telovska procesija iz stolnice se je izvršila ob krasnem vremenu. Pozornost je vzbujala, da je kot prvi za nebom korakal namestnik velikega župana dr. Pfeifer z zastopnikom vojaške oblasti. Za njima so šle korakali uradni politične oblasti. Mestno občino sta kot tretja v vrsti zastopala občinski svetnik dr. Leskover in magistratni ravnatelj Köchler. V splošnem se je opazila manjša udeležba kakor npr. leta. Škofja je nadomestoval stolni proš Matek. — Treba nam še orfeja. Nek podznetni državni uradnik namerava v prostorih pisarne odvnetika dr. Igorja otvoriti veliko kavarno, združeno z orfejem. Zato bo treba na samo odvnetiško pisarno, nego še drugih prostorov. Dr. Igorji se preseli baje v prostore Westjakove hiše na Aleksandrovi cesti in Westjak se preseli s svojega salona v sodniško kavarno »Beograd«, ako se reflektanti na nadaljni obstoj te kavarne ne zedinijo. Načrt nove kavarne in orfeja vzbuja je v gotovih krogih seveda razburjenje, ker je v Mariboru sicer tako težko dobiti lokal za najpotrebnejšo obrt.

— V Lučah je umrl bivši trgovec in gostinčar dr. Rajmond Bratšič. Pokojnik, umrl na 60 letih starosti — za traven sa

je izobrazil pri nemških trdkih v Celju — v preteklosti ni kazal mnogo smisla za slovensko stremiljenje. Kasneje pa se je vendarle prilagodil novim razmeram ter vzgojil vso rodovno v slovenskem duhu. Dosegel je starost 65 let. Blag mu spomin!

— Celjske vesti. Seja mestnega občinskega sveta se vrši danes v petek zvečer v mestni posvetovalnici. Na dnevnem redu so referati poročilcev posamičnih odsekov. — Umrla je v javni bolnici soproga poštnega uradnika g. Stiglica gospa Leopoldina Stiglic v starosti 47 let. — Skrlatica se nevarno širi v nekaterih vaseh občine Škofjavske ter v sosednjih krajih konjanskega okraja. Obolelo je že večje število otrok. Sanitetna oblast je storila vse potrebno, da se epidemija omeji in zatse.

— K Paskiškovi ateri. Zagrebški policija je aretirala Vjekoslava Tijana, ki je kakor znano v silobranu usmrtil italijanskega fašista Ljubichia in nato pobegnil na naše ozemlje. Kakor znano zahtevajo reški fašisti Tijana v zamenjavo Paskiškoviča. Tijan je bil aretiran, da se dožene če je bil vzrok uboja samo čisto političen. V pravniških krogih koraka policije ne odobravajo, ker je s tem desavoutiran sodni dvor.

— Abonente gledališča na E. prošilo gledališko upravo, da bi radi tudi oni slišali g. Rjavca. Dosedaj bodo deležni Rjavčevega gostovanja abonente na A, B, C in D, samo abonente na E se je prezrlo. Če ne gre drugače se radi odpovemo predstavi »Madame Butterfly«, ker tu smo že slišali go. Poljakovo kot gosta.

— Glavni dobiček razredne loterije. Po telefonskem poročilu iz Beograda je zadela glavni dobiček razredne loterije v znesku 600.000 dinarjev številka 43-105.

— Zračena dvojčka. V Vilcu pri Skoplju v Makedoniji je seljakinja Mitra. Žena Krste Petroviča, rodila dvojčke, dečka in deklico, ki sta zračena z rameni skupaj. Otrčka sta popolnoma zdrava in dobro razvita. Vsekakor pa izgleda, da narava vedno skrbi, da ima svet svojo komedijo, kajti ni dolgo, ko sta umrli znani sestri Bleček in sedaj bo svet lahko znova občudoval čudo narave.

— Koncert v kavarni »Emona« se vrši danes v petek ob 8. zvečer. Igra ljubljanski orkester.

— Kino Tivoli. »Počasna smrt«. Senzacionalna drama v šestih dejanjih s filmsko divo Ressel Orla v glavni vlogi se predvaja mesto še ne doseglega filma »Otrci teme« do nedelje. V ponedeljek se predvaja »Moj faktin« z najmlajšim ali največjim ameriškim filmskim umetnikom Jakie Cooganom v glavni vlogi. Komaj šletni deček si je s svojim štiriletnim prvim nastopom mahoma osvojil ves svet. Mali »Jakie«, otrok čnda, kakor ga nazivljejo Amerikanci, je po njihovem mnenju največji umetnik sveta. (Vsekakor je znamenito dejstvo, da ima deček pol milijona dolarjev plače na 14 dni.) V Ljubljani se prikrat predvaja eden njegovih filmov.

— Povezan mrlč v Ljubljani. Zagoneten umor ali samomor? Iz Ljubljane so v sredo popoldne potegnili nedaleč od Kobijevega zemljišča na Hlanski cesti truplo 50letnega posestnika M. Jarca iz Črne vasi na Barju. Mrtvec je imel desno roko zvezano z levim kolonom in to skupaj zadrženo za zanjko na levi roki. Senzacionalna vest o zvezanem mrlču se je bliskoma raznesla po Ljubljani in po mestu so krožile naravnost fantastične govorice. Policija je uvedla takoj obširno preiskavo in tekotom popoldneva in večeršnjega dne je bilo zaslišanih deset prič Barjanov, ki so povedali obširne izjave o pokojnem Jarcu. Vse priče so izpovedale, da je bil Jarc nekako 14 dni pred časom, odkar ga pogrešajo, vidno potrt ter se je domačih kakor tudi sosedov izogibal. Njegova žena Franciška Jarc je izpovedala, da je Jarc na binkoštno torek 22. maja, odkar ga pogrešajo, jutraj odpravil iz hiše vseh pet sinov na delo. Žena sama je peljala mleko v Ljubljano. Okoli 11. se je vrnila s sinom Antonom domov in opazila, da so bila vsa hišna vrata odprta, kar jo je zelo osupnilo. Stopivši v hišo, je opazila na omari šest ključev in nož, kar je pokojni vedno nosil v žepu. Žena je takoj zaslišala nesrečo in je obvestila policijo. Jarc sta posestniki Marija Nučič in Franciška Melik videli kot zadnji in sicer 22. maja, ko se je sprehajal ob Ljubljani. Nato ga ni videl nihče več. To so bile prve okolnosti, ki jih je mogla policija doznati. Druga okolnost, ki se nekoliko razsvetljuje zagoneten Jarcova smrt, je sledeča: Jarcu je nekako pred enim mesecem povrgla krava tele in ker mu je primanjkovalo sena, je stopil v kozolec sosedja Franca Jarca in si tam natlačil poln koš sena, pri čemur ga je sosed zasačil in sta se radi tega sprla ter ga je Jarc F. vžgal. Od tega časa je bil Jarc po zatrdilu priče in domačih popolnoma spremenjen in je kratkoma ignoriral vsakogar.

— Tretja okolnost, ki zagonetko še deloma razrešuje je dejstvo, da si je Jarc skušal že pred nekako osmimi leti končati življenje na silčen način. Otrkom doma je nekega dne rekel: »Mojte zame«, nkar je odšel. Nato se je v vreči vrget v Ljubljano, vendar, ker je znan na Barju kot najboljši plavalec, se je takrat rešil. Otrkom, ki so ga začudeno gledali, ker je bil v obleki ves moker je rekel: »Ni treba, da molite, saj me je Ljubljana ni mara!«

— Vsekakor so to okolnosti, ki že precej jasno izpričujejo, da si je Jarc sam končal življenje. Kot so ugotovili na policiji, je bilo truplo tako prarano, da ni iskanično, da bi si to lahko človek sam storil. Vsekakor je verjetno, da si je Jarc ob obrežju sam zvezal roki in nogi, da si tako otežkoči rešitev pri skoku v vodo. Slučaj še ni dovolj razjasnjen in bo šele obdukcija trupla, ki se vrši danes popoldne mogla doznati faktično stanje, je-li bil izvršen na Jarcu umor, ali si je sam končal življenje. Vsekakor je to to velika zagonetka.

Kultura.

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠCA V LJUBLJANI.

DRAMA.

Petek, 1. junija: Hasanaginica. Dijaška predstava po znižanih cenah. Začetek ob 8. uri pop.

Sobota, 2. junija: Hasanaginica. Izven.

Nedelja, 3. junija: Hamlet. Izven.

Ponedeljek, 4. junija: Kar hočete. Red A.

OPERA.

Petek, 1. junija: Rigoletto. Gostovanje g. Josipa Rjavca. Začetek ob 8. uri zvečer. Red A.

Sobota, 2. junija: Tosca. Gostovanje g. Josipa Rjavca. Začetek ob 8. uri zvečer. Red D.

Nedelja, 3. junija: Prodana nevesta. Začetek ob 8. zvečer. Izven.

Ponedeljek, 4. junija: Zaprti.

— Šentjakovski orkester pripravlja za 9. junij 1923 veliko glasbeno prireditev v Kazini s sodelovanjem nanovo oživljenega in naštetiranege šentjakovskega pevskega zbora ter članov šentjakovskega gledališkega odra. Občinstvo naj ne zamudi te velike zabavne prireditve, ki bo do sedaj najboljša in najprijetnejša. Natančen spored objavimo pozneje.

— Velika razstava Meštrovičevih umetnin v Ljubljani. Začetkom junija priredi kipar Meštrovič v Jakopičevem paviljonu veliko razstavo svojih del. V celotnem 50 umetnin. S to prireditvijo doseže Ljubljana vrhunec letošnje splošno umetniške sezone.

— Brata Kralj sta prevzela notranjo dekoracijo Akademskega doma, predvsem njegove velike dvorane. Delo napreduje polno. Ko dokončata notranjo dekoracijo, priredita v njej stilizirano razstavo svojih najnovejših del. Dekoracijo sta zasnovala v samoniklem stilu in bosta z njo pokazala svoje visokoizvirne dekorativne sposobnosti.

Sokolstvo.

— Sokolsko društvo Ljubljana II slavi dne 3. junija t. l. svojo 15letnico in obnem razvije svojemu naraščaju nje prapor. Program tega slavlja je sledeči: Dne 2. junija t. l. ob osmih zvečer mirozov in podoknica kumici. Zbirališče na telovadišču v Prulah točno ob pol osmih zvečer. Mirozova se morajo udeležiti obvezno člani v kroju, članice v civilu z znakom, moški naraščaj v kroju in ženski naraščaj v civilu. Moška in ženska deca se mirozova ne udeležijo. Dne 3. junija (v nedeljo) ob šestih jutraj budnica. Zbirališče ob pol šestih jutraj na telovadišču v Prulah. Udeležba neobvezna, vendar naj se je članstvo po možnosti udeleži. Točno ob osmih jutraj se vrši glavne skušnje v Hribarjevem gaju za člane, članice, ves naraščaj in deca. Nastop k skušnjam v predpisani telovadni obleki. Po izvršenih skušnjah se zbirajo vsi člani, članice, naraščaj in deca k obhodu k slavnosti. Narodne noše se zbirajo ob pol 11. na dvorišču realke. Ob pol 11. dopolne odhod iz Kolezije na Kongresni trg pred poslopje Kazine, kjer se vrši ob 11. v dvorani slavnosti občni zbor. — Razvije prapora: Po izvršenem slavnostnem občnem zboru se zberejo vsi oddelki na Kongresnem trgu pred univerzitetno palačo, kjer se razvije naraščajski prapor. Po razviti prapora slavnosti sprevodi, ki se razvija po sledečih ulicah in cestah: Kongresni trg, Gradšče, Rimska cesta, Emonska cesta, Karunova ulica, Pred konjuničino, Trnovski pristan, most v Prulah, Sredina, Privoz, Karlovska cesta, Florjanska ulica, Sv. Jakoba trg, Trubarjeva ulica, St. Jakovski most, Breg, Turjaški trg, Gosposka ulica, Kongresni trg, kjer je razhod in odhod k skupnemu kosilu. Točno ob pol 15. popoldne telovadni nastop v Hribarjevem gaju po sledečem redu: 1. Moški naraščaj: Naprej, 2. ženska deca: župne proste vaje; 3. moška deca: župne proste vaje; 4. ženski naraščaj: vaje s kolebancami; 5. gostje, moški naraščaj proste vaje; 6. gostje, ženski naraščaj: proste vaje; 7. ženska deca: konjički; 8. orodna telovadba; 9. orodna telovadba gostov; 10. moški naraščaj: župne proste vaje; 11. članice: vaje s kiji; 12. člani: župne proste vaje; 13. ženski naraščaj: vaje s trikoti; 14. moški naraščaj: skupinske proste vaje; 15. člani in članice: Murnikove slavnostne proste vaje. — Po telovadnem nastopu se vrši ljudska zabava, pri kateri bo poskrbljeno za dobro jed in pijačo, za kar nam garantirajo narodne dame St. Jakobčanke, Krakovčanke in Trnovčanke. Slavnostnega občnega zbora in slavnostnega sprevoda se morajo obvezno udeležiti člani v kroju, članice v civilni obleki z znakom. Vse prijatelje je Sokolstva vabimo tem potom, da se teh slavnosti v največjem številu udeležijo.

— Sokolsko društvo v Šiški poziva vse člane, ki imajo kroje, da se udeležijo pogreba judenburških žrtve, ki se vrši v soboto ob 15. popoldne iz Narodnega doma. Zbirališče točno ob 14. popoldne v društveni telovadnici. — Zdravo! — Odbor.

Turistika in sport.

— Gostovanje Haška v Beogradu. Zagrebški »Hašk« je gostoval v Beogradu proti »Jugoslaviji« ob priliki 10-letnega njenega obstoja. Hašk je zmagal oba dneva in sicer prvi dan s 4:1 in drugi dan s 8:2. Hašk je bil v briljantni formi. Vnek sam je zabil 5 goalov.

— Zagreb, 1. junija. (Izv.) Na včerajšnji nogometni tekmi Gradjanski v Turnvercin (Augsburg) je prišlo koncem igre do malega incidenta. Gradjanski je potolkel Turnvercin z rezultatom 5 : 4.

— Zagreb, 1. junija. (Izv.) Včeraj je odpotovala jugoslovanska nogometna reprezentanca na Poljsko, kjer igra s poljsko državno reprezentanco.

INOZEMSKA NOGOMETNE TEKME.

— Dunaj, 1. junija. (Izv.) Včerajšnje nogometne tekme za pokal so prinesle splošno iznenadenje. Wacker je nepričakovano potokel Rapida. Rezultat 4 : 2. Nogometna tekma med Sportklubom in Hakoah je ostala neodločena 2 : 2.

— Kraljevi Hrdec, 31. maja. (Izv.) Rezervno moštvo praške Sparte je v današnji nogometni tekmi s sportnim klubom Kraljevi Hrdec izgubilo. Rezultat 4 : 1.

NAJNOVEJŠA POROČILA.

Velicasten sprejem judenburških žrtve v Celju.

— Celje, 1. junija. (Izv.) Zemeljski ostanki judenburških žrtve in kosti Ivana Endlicherja so danes ob 11.30 prispeli na celjski kolodvor. Sprejem je bil nad vse velicasten in impozanten. Na kolodvoru je pozdravljala žrtve tisoč in tisočgla množica narodnega občinstva. Razna narodna in kulturna društva s petima zastavama, Sokol, šolska mladina z učiteljstvom, zastopniki raznih civilnih in vojaških oblasti, oficirski zbor z vojaštvom, trgovstvo, obrtniki in meščani so pozdravili sprevod nad vse velicasto. Ko je vlak privozil na kolodvor, je vojaštvo oddalo salvo. Celjski župan dr. Hrašovec je v krasnozastavnanem govoru očrtal mučeniško in junaško življenje prvih žrtve, ki so položile svoje življenje na žrtvenik za narodno ujedinenje. Županov govor je občinstvo pozdravilo s »Slava« klici. Za tem, ko je vlak ob 11.4 začel odhajati proti Zidanemu mostu, je vojaštvo oddalo še eno salvo. Na vseh postajah pozdravljajo množice kmetijskega naroda z največjim navdušenjem naše boritelje za svobodo. Tudi na ostalih postajah je sprejem nad vse slajen. Njih povratek v domovino je pravi trumni idele ujedinenja.

Borzna poročila.

— Zagreb, 1. junija. (Izv.) Zaključek. Devize: Curih 15.65, 15.75. Pariz 5.65, 5.70. London 400.—, 4.07. Berlin 0.124, 0.125. Dunaj 0.122, 0.125. Praga 2.61, 2.66. Trst 4.075, 4.15. Bukarešta —, 45.—, Newyork 85.75, 86.75. Amsterdam 34.25, 35.—. Valute: dolar 84.50, 85.50, lira 4.—, 4.02.

— Curih, 1. junija. (Izv.) Današnja predborza: Beograd 0.30, Amsterdam 217.10, Newyork 5.54, London 25.62, Pariz 31.—, Milan 26.10, Praga 16.55, Budimpešta 0.10, Varšava 0.01, Dunaj 0.007825, avstrijske žigovane krome 0.007825, Berlin 0.08, Sofija 5.50.

Gospodarstvo.

— Zagrebški tedenski sejem, Zagreb 30. maja. Dogon je bil zelo velik. Bilo je nekoliko bosanske in sremenske živine, ki se pa radi previsoke cene ni kupovala. Cene govedinj so ostale iste, med tem ko so letetam in svinjam nekoliko padle. Italijani so zlasti kupovali konje. Cene v dinarjih za kg žive vage so notirale: Voli I. 15—17.50, II. 12.50—15, III. 10—11, bosanski I. 10.50—13.75, II. 6—8, krave I. 13.75—16, II. 11.25—12.50, pitane svinje I. 25—26.50, II. 22.50—23.75, III. 22—22.50, teleta I. 16.50—18, II. 14.25—16, III. 12.50—13.50, seno 80—150 za mtc, detelja 100—150, drva večji voz (2 m³) 300—375.

Društvene vesti.

— Obštati odbor, Or. Ju. Na. za Slovenijo v Ljubljani javlja vsem svojim organizacijam, da se udeležijo oficijelno slavnostnih svečanosti povodom prenosa judenburških žrtve in kosti mučenička edita, potom 4 članske deputacije pri slavnostnem sprevodu. Članstvo pa pozivamo, da neoficijelno prisopremo s vsemi silami za čim slavnostni potek manifestacije. — Obštati odbor.

— Splošno žensko društvo vabi svoje članice, da se zanesljivo in mnogostevilno udeležijo pogreba judenburških žrtve v soboto, 2. junija ob 3. popoldne. Zbirališče v začetku Lattermannovega dvoroda v bližini Trubarjevega spomenika.

— Društvo »Soča« vabi svoje člane na polnoštevilno udeležbo pri pogrebni svečanosti judenburških žrtve. Zbirališče ob pol 15. pred opero.

— Česká obec. V soboto popoldne, sučanste se co možn najviše smutečnu pruvodu judenburških obeti — schizka o 2 1/2 hod. odpol. před kavárnou Emonou. V pátek schvize výborová u p. Chalupníka a v sobotu večer obvyklá schizka u Mraků.

— Akcijski odbor (šiški) državnih nametencev, železničarjev in upokojencev ima prihodno selo v petek 1. junija ob 19. uri 30 minut na Turjaškem trgu št. 2. Seja važna. Vse organizacije naj sigurno pošlejo delegate. Poročilo iz Beograda. — Akcijski odbor.

— Društvo vpojojencev Južne železnice priredi v nedeljo 10. junija ob 2. popoldne v prostorih pri Mozerju, gostilna g. Emila Perdihla na Zidanem mostu društven šod. Vabljeno so svi tamkajšnji vpojojenci. Kakor tudi iz bližnjih postal, da se shoda udeležijo.

— Slovensko zidarsko in tesarsko društvo v Ljubljani se udeležijo pogreba judenburških žrtve ter Ivana Endlicherja dne 2. junija. Zbirališče točno ob dveh v društvenem lokalu. Obleka kroj, ali pa civilna s trakom in znakom kateri so pred časom pogreba v društvenem lokalu na razpolago. Točnost obvezna. — Odbor.

— Jadranska Straža. Na temelju sklepa redne odborne seje z dne 28. tm. se udeležijo »Jadranska Straža« pogrebne sprevoda Ivana Endlicherja in judenburških žrtve korporativno z odborom in članstvom. Člani se nujno prošijo, da se zberajo v ta namen dne 2. junija t. l. najkasneje ob pol 15. pred opernim gledališčem, kjer prejmejo društvene znake in se vrstijo v sprevod.

Poizvedbe.

— Najdeno. Dne 29. maja zvečer se je našel pri železniškem prelazu v Lattermannem dvorodu črn otročji klobok. Dobi se pri g. Maicenu, Gosposvetska 10/III.

— Izgubila se je včeraj 31. maja popoldne moška denarnica z obrtnim listom na poti od gl. pošte po Prešernovi ulici čez most do Studentove ulice št. 11. Ker sta notri dva obrtna lista, prosim poštenega najditelja, da jo odda v upravo lista. — Josip Pleško, Studentovska ulica 11/II.

— Izgubila se je v sredo med kolodvorsko restavracijo in Prulami trobenta s skladjo. Pošten najditelj naj jo odda proti odškodni gradnji pri upravi »Slov. Narodni

**All poznate
Fellerjev Elza-Fluid?**
Ako ne — zakaj se z njim
ne spoznate?
Ako ja — zakaj ga ne u-
poljete v vaši poslovnici?
Vi vendar želite da pomno-
žite število vaših odje-
malcev!
Priliko za to in dober za-
služek nudijo vam
Fellerjevi Elza-preparati!

Fellerjev Elza-Fluid, močnejši in
boljši kakor franco-
sko žganje, **Elza Li-
lino-mlečno**
milo, (najfinjši
milo-lepotec), Elza-po-
mad za lepoto obra-
za, Elza-pomada za
rast las, Elza-kolon-
ska voda, Elza-voda
za usta, Elza-lilijno
mleko, Elza-sumski
miris za sobo, Elza-
turistovski obliž (ob-
liž roper kurja oče-
sa), Elza-mentolni
črtniki i. t. d.

**Cene in popu-
ste** za preprodajalce
povprašati pri
**EUGEN V. FEL-
LER**, lekarnar, **STUBICA DONJA**,
Elzatr. št. 238, Hrvatsko.

Sedanja cena za Elzafluid na pre-
prodajalce: Bruto 5 kg: 24 dvojnatih in
4 špec. steklen. 195 Din. Bruto 10 kg:
48 dvojnatih in 8 špec. steklen. 374 Din.
Na gornje cene se računajo sedaj še
5% doplatka.

Starejša boljša dama
želi uveljaviti svoje jezikovno
znanje. Govori perfektno an-
gleški, francoski, italijanski in
nemški; gre čez poletje brez-
plačno na deželo. — Ponudbe
pod »Poletje/5634« na upravo
»Slovenskega Naroda«.

Gospodična
želi potom korespondence zna-
nja z inteligentnim gospodom.
— Ponudbe pod »Harmonija
5674« na upravo Slov. Naroda.

Javna dražba
treh zasebnih konj in gik-
oprave se vrši dne 3. junija
ob devetih v artiljerijski ka-
sarni (Kralja Aleksandra) na
Dunajski cesti. 5676

Službe išče,
tudičasno, KOT URADNIK
pri eksportni, importni ali spe-
ditorski tvrdki absolutno po-
morske akademije v Dubrovni-
ku. — Naslov pove uprava
»Slov. Naroda«. 5508

Gaterista
k polnojarmeniku ter DVA
CIRKULARISTA rabi parna
žaga »Impex« v Bohinjski Bi-
strici. Samci dobijo prosto sta-
novanje, kurjavo in razsvetlja-
vo. Delo trajno. Plača po dogo-
voru. Nastop takoj. 5680

**Sprejme se
poslovodja**

za parno žago in tovarno
pohištva. Vešč korespon-
denca, knjigovodstva. Le
prvovrstna moč, lesno-stro-
kovno izvežbana in samo-
stojna moč! Spričevala, re-
ference in pogoje na naslov
**Mariborska lesna in-
dustrija Maribor.**

Dva jazbečarja
(rjava psica in črna pes), dva
meseca stara, NAPRODAJ. —
Naslov pove uprava »Sloven-
skega Naroda«. 5679

**Za letno sezono
SE PRIPOROČA**
IVAN MAGDIČ, krojač,
LJUBLJANA, Gledališka ul. 7.
5422

Natakarica
z dvanajstletno službo IŠČE
MESTA V KAKEM HO-
TELU. — Govori pet jezi-
kov. — Naslov: Brezovica
štev. 3 pri Ljubljani. 5661

Vzgojiteljica
z najboljšimi referencami SE
IŠČE ZA TAKOJ K TREM
OTROKOM, starim 4, 9 in 10
let. Želi se znanje hrvaščine.
— Dopisi s pričevali in sli-
ko: Nelly Bischoff, Zagreb Saj-
mišče, Račkoga 10. 5675

Dekle išče službe
kot PRODAJALKA v me-
stu ali na deželi. Nastop 1.
julija ali pozneje. — Ponu-
be pod »Prodajalka v mestu
ali na deželi/5668« na upra-
vo »Slov. Naroda«.

Zidna opeka,
normalno in močno žgana, pri-
znano najboljša kakovost, SE
NUDI VSAKO MNOŽINO
PO DNEVNI CENI.
R. SMIELOVSKI, arhitekt
in mestni stavbnik, posestnik
opekarne na Viču, Rimska
cesta št. 2. 4150

Na stanovanje in hrano
SE SPREJME TAKOJ GO-
SPOD. — Naslov pove upra-
va »Slov. Naroda«. 5656

Po ugodni ceni se prodaja
110 DEJNIC »JADRAN-
SKE BANKE«. — Ponudbe
je poslati pod Delnice/5658
na upravo »Slov. Naroda«.

Gospodično,
VEŠČO STROJEPIŠJA IN PI-
SARNISKE DEL SPREJME
LJUBLJANSKA TVRDKA. —
Hrana in stanovanje v hiši. —
Naslov pove uprava »Sloven-
skega Naroda«. 5663

Prodaja se
v Ljubljani mala vili podobna
HIŠA s parketiranimi sobami,
oddaljena 12 minut od glavne
pošte, POD ZELO UGODNI-
MI POGOJI. Kupcu stanova-
nje takoj na razpolago. — Na-
slov pove uprava »Slovenskega
Naroda«. 5685

IŠČEM SLUŽBO GLAVNEGA
plačilnega natakarja,
vzajem turi na račun, pozneje
lahko pristopim kot kompanjon.
Star sem 30 let, oženjen, brez
otrok. Govorim slovensko, sr-
bohrvaško, nemško in deloma
tudi francosko; grem najraje k
morju. — Ponudbe pod »Večja
tačija/5657« na upravo »Slov.
Naroda«. 5666

Vino po 24 kron
SE TOČI radi preselitve,
dokler traja zaloga, v Šiški,
Celovška cesta 26 (poprej
Hotel-Vega). Teran iz leta
1914 za isto ceno. ČEZ ULI-
CO IN V GOSTILNI.
S priporočila Anton Maver.
5686

Veliko posestvo,
obstoječe iz hiše (vili podobne),
velike kleti, hleva in drugih pri-
tiklin, PRODAJ. V hiši se na-
haja električna napeljava, vo-
dovod ter kopalna soba. Zraven
velik zelenjadni vrt ter čez 65
oralov njiv, travnikov in gozda,
katerega je čez dve tretjini. Na
zahtevo tudi manjši zemljišča. —
Naslov pove uprava »Sloven-
skega Naroda«. 5671

Pozor!
Ponovno opozarjam, da ni-
sem plačnik za dolgove, katere
bi napravila moja bolna žena
Marija Bole na moje
ime. Tudi bom proti vsakemu,
ki bi od moje žene kupil ali
hраниl moje stvari, sod-
nijsko postopal.
Pripominjam, da je bila Ma-
rija Bole 4. maja odpeljana z
rešilnim vozom na opa-
zovalnico, katero pa je
brez moje vednosti dne
30. maja 1923 zapustila in
se nahaja v občini Hrušica pri
Ljubljani.
Jakob Bole, gostilničar.
Opomba. Gostilno z vsemi
pravicami takoj oddam. 5684

BLUZE
najnovejših modelov so
ravno kar došle.
A. & E. Skaberné
LJUBLJANA, Mestni trg 10

„Kolesarji!“
Oglejte si veliko zalogo dvo-
koles, kompletnih, z dobro pneu-
matiko od Din 1800. — **Tribuna**
F. B. L., Ljubljana, Karlovska
cesta št. 4. 5153

Lepa toaletna mizica
S TREMI OGLEDALI SE
PRODA. — Pismene ponu-
be pod R. Z./5683 do sobo-
te ali ponedeljka na upravo
»Slov. Naroda«.

Sobo išče gospodična
(po možnosti s hrano) ZA
TAKOJ ALI POZNEJE. —
Pismene ponudbe pod »Pla-
čam dobro/5687« na upravo
»Slovenskega Naroda«.

Prodaja se
skoro nova JEDILNICA, KU-
HINJSKA OPRAVA, SPAL-
NICA IN PISALNA SOBA S
PISALNIM STROJEM. — Na-
slov pove uprava »Slovenskega
Naroda«. 5659

Prodaja se
radi odpotovanja OBESALNIK
ZA OBLEKE, ČRN SVILNAT
PLAŠČ, SVETILKA (Hänge-
lampe) in ČRN SLAMNIK:
vse popolnoma novo. — Naslov
pove uprava »Slov. Nar.«. 5670

**Za 200 vagonov Ia Portlandce-
menta SE IŠČE**, po možnosti v
sredini mesta Ljubljane primerno
suho skladišče

za prodajo cementa Ljubljana in
okolica izpod konkurenčne ce-
ne. — Takojšnje ponudbe na
ravnoteja M. Rozmana, Zidani
most. 5666

BLUZE
najnovejšje, izredno
nizke cene,
Francoski

**RIPS,
PLATNO,
ETAMIN, BATIST,
FOURLARD-SVILA,
OPALBA-
TIST**
za damsko
obleke.

Srečko Vrščič, 3.
Selenburgova ulica
Prosimo, oglejte si izložbo in nizke
cene!

Močnejša ženska,
ne pod 40 let stara, brez otrok,
SE IŠČE za gospodinjstvo. —
Naslov pove uprava »Sloven-
skega Naroda«. 5672

Bučno seme
(dva vagona) KUPIMO. — Po-
nudbe z vzorci in ceno na »Me-
xida«, mednarodna eksportna in
importna d. o. z., Ljubljana,
Sv. Petra cesta št. 33. 5669

Ženitna ponudba.
Dva inteligentna gospoda
srednje starosti, z več milijoni
kron gotovine, želita v svrhu
ženitve znanja z gospicami ali
vdovami.
Dopisi s polnim podpisom
in slikami, katere se na željo
tudi vrnejo pod »Trgovce/5682«
na upravo »Slov. Naroda«.

Knjigovedja,
vešč slovenskega, srbo-hrvat-
skega in nemškega jezika, ver-
ziran v dvostavnem in ameri-
škem knjigovodstvu in pisarni-
ških poslih, z večletno prakso,
želi nastopiti službo pri kakem
večjem tovarniškem in trgov-
skem podjetju. — Ponudbe na
upravo »Slov. Naroda« pod
»Vesten/5681«.

Dražba košnje
se vrši dne 3. junija in sicer ob pol 10 dopoldne na grajščinski Er-
berci pri Berčevem in ob 2 popoldne na grajščinskih travnikih pri
Zalogu poleg Steteta.
Za slučaj prav slabega vremena se preloži dražba na nedeljo
10. julija.

Spretna prodajalka
se sprejme takoj
v modni trgovini A. Sinković nasl., Ljub-
ljana, Mestni trg 19. Reflektira se samo
na prvovrstno moč.

Ljudsko letovišče
na
Bledu.
Internacionalna kopališča in hotelska
d. d. na Bledu oddaja bivše Rikljičeve zračne
lope v najem za ceno od
Din 12.— in Din 15.— dnevno.
Istotam celodnevna penzija Din 60.—.
Državni uradniki in delavci dobe 10%
popusta.

Šofer

za osebni in tovarni auto se išče. Nastop čimprej. Prednost
imajo oni, ki so položili izpit pred letom 1914, **zanesljivi in**
trezni vozniki, ter dobri in samostojni monterji.
Ponudbe s sliko in navedbo plače na poštni predal 129.
Ljubljana I. 5644

Združene opekarne d. d. Ljubljana

nudijo v poljubnih množinah

zarezane strešnike

model »A« in model »D« (utorni crep), najpriprostejše in najtrpež-
nejše kritje streh sedanosti, dalje

zidno opeko.

Na željo pošljemo popis in ponudbe. — Spretni zastopniki se sprejmejo.

Ugodna prilika!

P. Magdič

LJUBLJANA, nasproti glav. pošte

Od 1. do 12. junija

20%

znižane cene!

CENE:

	Preje:	Sedaj:
Češki french . . .	D 140—	120—
„ Panama la . . .	150—	125—
„ „ la . . .	180—	150—
„ „ la . . .	190—	160—
Francoski cefir . . .	220—	180—

SRAJCE

iz finih čeških, angleških in
francoskih cefirjev

KRASNA IZBIRA!

Ugodna prilika!

Od 1. do 12. junija

20%

znižane cene!

CENE:

	Preje:	Sedaj:
Angleški cefir . . .	D 250—	200—
„ „ la . . .	270—	230—
Sarova solja . . .	350—	280—
„ „ . . .	360—	290—